

Faiz Ve Alış Veriş İle İlgili Konular Devamı 6

– Polat Akyol · 23 Ocak 2023

FAİZ VE ALIŞ VERİŞ İLE İLGİLİ KONULAR

(DEVAMI) 6Mukaddime: Rahmân ve Rahîm olan Allâh'u Teâlâ'nın Adıyla...Hamd, Allâh'a mahsustur.

O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfîret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdete lâayık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed aleyhisselâm O'nun kulu ve Rasûlü'dür...Bundan sonra:

(118) Bir Kimsenin Bir Malda Ortağı Varsa Ortağına Bildirmeden Onu Satamaz! (210) Cabir bin Abdullah (Radiyahallahu Anhumâ) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Bir kimsenin herhangi bir akar veya hurmada ortağı varsa, ortağına bildirmeden o ortaklık malı satma hakkı yoktur!” (Müslim 1608/133, Nesei 4714, Tirmizi 1312, İbnu'l-Carud 641, Humeydi 1272, Ebu Yağla 1835, Ahmed bin Hanbel Müsned 3/307, 310, 382, 397, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 5/373)

(211) Cabir bin Abdullah (Radiyahallahu Anhumâ) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) taksim olunmayan ortaklıkta, akarda ve bahçede şufa hakkına hükmetti ve şöyle buyurdu:

“Ortağına bildirmeden diğer ortağın ortaklık malı satması helal olmaz! Diğer ortak dilerse o malı alırsa dilerse terk eder. Ortağın biri diğerine bildirmeden kendi hakkını satarsa, diğeri o mala sahip olmaya herkesten daha fazla haklıdır.” (Müslim 1608/134, Ebu Davud 3513, Nesei 4660, 4715, Darimi 2/273, 274, İbnu'l-Carud 642, Darekutni 4/224, Ahmed bin Hanbel Müsned 3/316, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 5/373)

(119) Müslümanlar Üç Şeyde Ortaktır (212) Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in Muhacir sahabelerinden bir şahıstan o, şöyle dedi:

Ben, Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ile beraber üç kere gazve yaptım. Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'i şöyle buyururken işittim:

“Müslümanlar üç şeyde ortaktır. Otlakta, suda ve ateşte.” (Ebu Davud 3477, Beyhaki 86/150, Ahmed bin Hanbel Müsned 5/364, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 6/7)

(120) Mudarebenin Caizliği (213) Urve bin Ebu'l-Ca'd el-Barûkî şöyle dedi:

“Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) kendisine kurbanlık veya koyun alması için bir dinar verdi. Urve iki tane koyun aldı, onlardan birini bir dinara sattı. Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e bir dinar ve bir koyun getirdi. Bunun üzerine Rasulullah(Sallallahu Aleyhi ve Sellem) alış verişinde bereketle dua etti. Urve toprak satın alsa kar elde ederdi.”

(Ebu Davud 3384, Buhari 3406, Tirmizi 1258, İbni Mace 24029 Darekutni 3/10/29, 30, Beyhaki 6/112, Ahmed bin Hanbel Müsned 4/375, İbni Hazm 8/436, 437, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1287)

(214) Zeyd bin Eslem şöyle dedi:

“Ömer bin Hattab (Radiyahallahu Anh)’ın iki oğlu Abdullah ve Ubeydullah (Radiyahallahu Anhuma) Irak’a giden ordu içerisinde sefere çıktılar. Sefer dönüşünde Abdullah ve Ubeydullah (Radiyahallahu Anhuma), Ebu Musel-Eşari (Radiyahallahu Anh)’a uğradılar. Ebu Musa (Radiyahallahu Anh) o zaman Basra emiri idi. Ebu Musa (Radiyahallahu Anh), Abdullah ve Ubeydullah (Radiyahallahu Anhuma)’ya merhaba, hoş geldin deyip onları ağırladı. Sonra Ebu Musa (Radiyahallahu Anh) onlara:

–Size faydalı bir iş üzere gücüm yetseydi elbette sizin için onu yapardım, dedi. Sonra da:

–Bilakis, burada Allah’ın malından vardır. Onu mü’minlerin emirine göndermek istiyordum. Ben onu size borç olarak teslim edeyim. Siz onunla Irak emtiyasından bir takım emtia satın alın, sonra onları Medine’de satarsınız. Size vereceğim ana malı mü’minlerin emirine teslim edersiniz, kar da sizin olur, dedi. Abdullah ve Ubeydullah (Radiyahallahu Anhuma):

–Bunu çok isteriz, dediler. Ebu Musa (Radiyahallahu Anh) dediği gibi yaptı ve Ömer (Radiyahallahu Anh)’a onlardan malı alması için bir de mektup yazdı. Abdullah ve Ubeydullah (Radiyahallahu Anhuma) Medine’ye gelince emtiaları sattılar ve ondan kar elde ettiler. Onlar Ömer (Radiyahallahu Anh)’a ana malı ödeyince, Ömer(Radiyahallahu Anh) onlara:

–Ebu Musa (Radiyahallahu Anh), ikinize verdiği borç gibi, ordunun hepsine de verdi mi? dedi. Onlar:

–Hayır, vermedi, dediler. Ömer (Radiyahallahu Anh):

–Ebu Musa (Radiyahallahu Anh), siz Mü’minlerin emirinin oğlu olduğunuz için borç verdi. Siz bana hem aldığınız borcu hem de onun karını ödeyin, dedi. Bunun üzerine Abdullah (Radiyahallahu Anh) sukut etti bir şey söylemedi. Ubeydullah (Radiyahallahu Anh) ise:

–Ey Mü’minlerin emiri, bu sana yakışmaz! Borç olarak aldığımız mal noksanlaşsa veya helak olsaydı biz onu tazmin edecek ödeyecektik, dedi. Ömer (Radiyahallahu Anh) tekrar:

–O malları ödeyin! dedi. Abdullah (Radiyahallahu Anh) yine sukut etti. Ubeydullah (Radiyahallahu Anh) ise önceki sözünü tekrarlayıp babasına karşılık verdi. Ömer (Radiyahallahu Anh)’ın meclisinde oturanlardan biri:

–Ey Mü’minlerin emir, bu karı eşit şekilde taksim etsen, dedi. Bunun üzerine Ömer (Radiyahallahu Anh):

–Karı eşit şekilde paylaştırdım, dedi sonra Ömer (Radiyahallahu Anh) malı ve onun kârının yarısını aldı. Ömer bin el-Hattab (Radiyahallahu Anh)’ın oğulları Abdullah ve Ubeydullah (Radiyahallahu Anhuma)’da kârın diğer yarısını aldılar.”

(Malik 2/687/1, Şafii Müsned 1332, Darekutni 3/63/241, İbni Hacer 3/57, Albânî İrvau’l-Ğalil Fi Tahrirci Ehadisi Menari’s-Sebil 1470)

(215) Ya’kub el-Cuhenî şöyle dedi:

“Osman bin Affan (Radiyahallahu Anh) kâr oranı eşit olmak üzere çalıştırmak için sermaye olarak mal verdi.”

(Malik 2/688/2, Albânî İrvau’l-Ğalil Fi Tahrirci Ehadisi Menari’s-Sebil 1470)

(121) Mudarebede Şart Koşmanın Caizliği (216) Urve bin Zübeyr (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

“Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)’in ashabından Hâkim bin Hizam (Radiyahallahu Anh), kâr ortaklığı yapmak için sermaye olarak mal verdiği kişiye:

–Malımı hayvana bağlama, denize çıkarma ve sel yataklarına indirme! Eğer bunlardan birini yapar ve

malımı telef edersen malımı tazmin eder ödersin der şart koşardı.”

(Darekutni 3/63/242, Beyhaki 6/111, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 5/293)

(122) Ortaklıkta Güzel Geçinmenin Gerekliliği (217) Es-Sâib'den şöyle tahdis edilmiştir:

“Kendisi, Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e:

–Cahiliye devrinde sen benim ortağım idin. Sen ortakların en hayırlısı idin. Sen benimle ne nizahlaşır ne de çekişirdin, dedi.”

(İbni Mace 2287, Ebu Davud 4836, Nesei Kübra 1014, Tabarani Mucemu'l-Kebir 18/929, Hakim 2/61)

Şuf'a İle İlgili Konular (123) Sınırlar Belli Olmayıp Yollar Bir Olduğunda Komşu Komşusunun Şuf'a

Hakkına Herkesten Daha Çok Layıktır (218) Cabir bin Abdullah (Radiyahallahu Anhum) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Yolları bir olduğunda komşu, komşusunun şuf'a hakkına herkesten daha çok hak sahibidir. Komşusu kayıpsa gelmesi beklenir.” (Ebu Davud 3518, Tirmizi 1369, Darimi 2/273, Tayalisi 1677, Ahmed bin Hanbel Müsned 3/303, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1540)

(124) Şuf'a Hakkı Sadece Taksim Edilmemiş Mallardadır (219) Cabir (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

“Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şuf'a hakkını sadece taksim edilmemiş mallarda yaptı.”

(Buhari 2047, Ebu Davud 3514, İbni Mace 2499, İbnu'l-Carud 643, İbni Hibban Mevarid 1152, Beyhaki 6/102, Ahmed bin Hanbel Müsned 14159, 15289, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1532)

(220) Semure (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Bir evin komşusu, komşu olduğu eve veya araziye onu satın almaya başkasından daha fazla hak sahibidir.” (Ebu Davud 3517, Tirmizi 1368, İbnu'l-Carud 644, Tayalisi 904, Ahmed bin Hanbel Müsned 5/8, 12, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1539)

(221) Amr bin Eş-Şerid şöyle dedi:

Ben, Sa'd bin Ebi Vakkas (Radiyahallahu Anh)'ın yanında ayakta duruyordum. Misver bin

Mahrume (Radiyahallahu Anh) geldi ve elini iki omzumdan birinin üzerine koydu. O ara Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in azatlısı Ebu Rafi' (Radiyahallahu Anh) geldi ve:

–Ey Sa'd! Hanen içindeki iki odamı benden satın al dedi. Sa'd (Radiyahallahu Anh):

–Vallahi o odaları satın almam! dedi. Misver (Radiyahallahu Anh):

–Vallahi sen o iki odayı elbette satın alacaksın! dedi. Sa'd (Radiyahallahu Anh):

–Vallahi o odalara karşılık sana, taksitli olarak veya parça parça dört binden ziyade vermem! dedi. Ebu Rafi' (Radiyahallahu Anh):

–Kuşkusuz ki, bu iki odaya bedel bana beş yüz dinar verildi. Eğer ben Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'i:

“Komşu en yakın komşusuna daha hak sahibidir!” buyururken iştimeseydim iki odaya bedel bana beş yüz dinar teklif edildiği halde bu iki odayı sana dört bin dirheme vermezdim, dedi ve iki odayı

Sa'd (Radiyahallahu Anh)'a verdi.

(Buhari 2084, Ebu Davud 3516, Nesei 4717, İbnu'l-Carud 645, Humeydi 552, Abdurrezzak 14382, Darekutni 4/222, 223, Beyhaki 6/105, 106, Begavi 2172, Ahmed bin Hanbel Müsned 6/390, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1538)

(125) Arazi Taksim Edilip Sınırlar Tayin Edildikten Sonra Şuf'a Hakkı Yoktur (222) Ebu Hureyre (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): şöyle buyurdu:

“Arazi taksim edilip sınırlar tayin edildikten sonra şuf'a hakkı yoktur!” (Ebu Davud 3515, İbni Mace 2497, Beyhaki 6/104, Albânî Silsiletu'l-Ehâdisi's-Sahîha 1385)

(223) Cabir bin Abdullah (Radiyahallahu Anhuma) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Mallar taksim edilip sınırları tayin edildikten ve yollar açıldıktan sonra şuf'a hakkı yoktur!” (Buhari 2047, Ebu Davud 3514, İbni Mace 2499, İbnu'l-Carud 643, İbni Hibban Mevarid 1152, Beyhaki 6/102, Ahmed bin Hanbel Müsned 14159, 15289, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1532) Rehin Alıp Vermek İle İlgili Konular (126) Alış Verişte Rehin Alıp Vermek Caizdir (224) Aişe (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

“Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bir Yahudiden veresiye yiyecek satın aldı. Bu yiyeceğe karşılık demirden bir zırhı ona rehin verdi.”

(Müslim 1603/125, Buhari 2323, Nesei 4664, İbni Mace 2436, İbnu'l-Carud 664, Beyhaki 6/36, Ahmed bin Hanbel Müsned 6/42, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1393)

(225) Abdullah ibni Abbas (Radiyahallahu Anhuma) şöyle dedi:

“Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) vefat etti, zırhı bir Yahudinin yanında ailesi için aldığı otuz sa' arpa karşılığında rehindi.”

(İbni Mace 2439, Nesei 4685, Tirmizi 1214, Darimi 2/259, 260/2585, Beyhaki 6/36, Ahmed bin Hanbel Müsned 1/236, 300, 361, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil5/231/1393)

(127) Gayri Müslimlerle Rehin Muamelesi Yapmak Caizdir (226) Aişe (Radiyahallahu Anha) şöyle dedi:

“Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bir Yahudiden veresiye yiyecek satın aldı. Bu yiyeceğe karşılık demirden bir zırhı ona rehin verdi.”

(Müslim 1603/125, Buhari 2323, Nesei 4664, İbni Mace 2436, İbnu'l-Carud 664, Beyhaki 6/36, Ahmed bin Hanbel Müsned 6/42, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1393)

(128) Rehin Alınan Maldan İstifade Etmek Caizdir (227) Ebu Hureyre (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Binek hayvanı rehin olduğu zaman, yemi verilerek binilir. Sağım hayvanı rehin olduğu zaman, yemi verilerek sütü içilir. Rehin edilen hayvanın nafakası, ona binen ve sütünü içen kimse üzerine vaciptir.”

(Buhari 2323, Ebu Davud 3626, Tirmizi 1254, İbni Mace 2440, İbnu'l-Carud 665, Darekutni 3/34, Beyhaki 6/38, Ahmed bin Hanbel Müsned 2/472, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1409)

(129) Beyyine Getirmek İddia Sahibinedir, Aleyhine İddia Olunan Sadece Yemin Eder (228) İbni Ebi Müleykete şöyle dedi:

Ben, Abdullah ibni Abbas (Radiyahallahu Anhuma)'ya bir mektup yazdım. O da bana:

–Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem):

“Yemin etmek aleyhine iddia olunana aittir,” şeklinde hüküm verdi diye yazdı.

(Buhari 2324)

(229) Ebu Vail şöyle dedi:

Abdullah ibni Mes'ud (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

–Herkim kendisiyle bir malı hak etmek için facir olarak yemin ederse, Allah kendisine gazap etmiş halde onunla karşılaşır. Allah bunun tasdikini Kitabında Âl-i İmran Suresi 77. ayetinde indirmiştir:

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Allah’a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir pahaya satanlar var ya, işte onların ahirette bir nasibi yoktur! Allah, kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır! Ve onlar için elim bir azap vardır!” (Âl-i İmrân: 3 / 77)

Sonra Es'as bin Kays bizim yanımıza çıkıp geldi ve:

–Ebu Abdurrahman size neyi tahdis ediyor? dedi. Ebu Vail dedi ki:

–Biz ona Abdullah'ın sözlerini naklettik. Es'as bin Kays:

–Abdullah doğru söylemiş. Vallahi elbette bu ayet benim hakkımda indirildi. Benimle bir adam arasında bir kuyu hakkında husumet vardı. Husumetimizi Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e götürdük.

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

–“Ya şahidin olacak veya onun yemini yeterlidir.”

Ben:

–O halde o adam yemin eder önemsemez? dedim. Bunun üzerine Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

–“Herkim kendisiyle bir malı hak etmek için facir olarak yemin ederse, Allah kendisine gazap etmiş halde onunla karşılaşır. Allah bunun tasdikini indirmiştir.” Sonra da Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) Ali İmran Suresi 77. ayetlerine kadar okudu:

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Allah’a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir pahaya satanlar var ya, işte onların ahirette bir nasibi yoktur! Allah, kıyamet günü onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır! Ve onlar için elim bir azap vardır!” (Âl-i İmrân: 3 / 77)

(Buhari 2324, 2325)

İflas İle İlgili Konular (130) Malını Müflisin Yanında Bulan Kimse Onu Almaya Herkesten Daha Layıktır

(230) Ebu Hureyre (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Herkim kendi malını aynı ile iflas etmiş bir adamın veya bir insanın yanında bulursa, o kimse o mala gayrından daha fazla hak sahibidir.” (Buhari 2220, Müslim 1559/22, Ebu Davud 3519, 3520, Nesei 4690, 4691, Tirmizi 1262, Darimi 2/262, İbni Mace 2358, İbni Hibban 5036, İbnu'l-Carud 630, Ahmed bin Hanbel Müsned 2/228, 258, 474, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1442)

(131) Alacaklılar Müflisin Yanında Ne bulursa Onu Alır (231) Ebu Said el-Hudri (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in zamanında bir şahıs satın aldığı meyvelere afet isabet ettiğinden zarara uğradı. Müteakiben adamın borcu çoğaldı. Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Buna tasadduk edin.”

İnsanlara ona tasadduk ettiler. Ancak sadakalar adamın borcuna eda edecek meblağa ulaşmadı. Bunun üzerine Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) alacaklılara şöyle buyurdu:

“Bulduğunuz şeyleri alınız, sizlere bundan gayrı bir şey yoktur!” (Müslim 1556/18, Ebu Davud 3469, Nesei 4543, Tirmizi 655, İbni Mace 2356, İbni Hibban 5033, Beyhaki 6/49, 50, Begavi 2135, Ahmed bin Hanbel Müsned 3/36, Albânî İrvau'l-Ğalil Fi Tahrici Ehadisi Menari's-Sebil 1437)

Borçlanmak İle İlgili Konular (132) Borçtan Allah'a Sığınmak (232) Aişe (Radiyahallahu Anha) şöyle haber verdi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) namazda teşehhüt için oturunca dua ederdi ve şöyle derdi:

“Allahumme İnni Eûzu Bike Mine'l-Me'semi Ve'l-Magrami.”

Biri kendisine:

–Ya Rasulallah! Borçtan ne kadar çok Allah'a sığınıyorsunuz? dedi.

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Kişi borçlandığı zaman, konuşur yalan söyler, va'd eder peşinden ona muhalefet eder.”

Duanın Manası: “Ey Allahım! Günahdan ve borçtan Sana sığınırım.”

(Buhari 2216, Müslim 589/129, Ebu Avane 2/236, Nesei 1308, İbni Huzeyme 852, İbni Hibban 1968, Ahmed bin Hanbel Müsned 6/89, 244)

(133) Borç, Sahibini Yalan Söylemeye ve Söz Verip Sözünde Durmamaya Sevk Eden

(233) Aişe (Radiyahallahu Anha) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) namazda teşehhüt için oturunca dua ederdi ve şöyle derdi:

“Allahumme İnni Eûzu Bike Mine'l-Me'semi Ve'l-Magrami.”

Biri kendisine:

–Ya Rasulallah! Borçtan ne kadar çok Allah'a sığınıyorsunuz? dedi.

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Kişi borçlandığı zaman, konuşur yalan söyler, va'd eder peşinden ona muhalefet eder.”

Duanın Manası: “Ey Allahım! Günahdan ve borçtan Sana sığınırım.”

(Buhari 2216, Müslim 589/129, Ebu Avane 2/236, Nesei 1308, İbni Huzeyme 852, İbni Hibban 1968, Ahmed bin Hanbel Müsned 6/89, 244)

(134) Borçlanmadan Sakındırmada Ta'liz (234) Muhammed bin Cahş şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in yanında oturuyor idik. Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) başını semaya kaldırdı, sonra elinin ayasını alına koydu, sonra şöyle buyurdu:

“Allah'ı en güzel senalarla tesbih ederim, teşditten neler indirildi?”

Biz bunun üzerine sukut edip korktuk. Ertesi gün olunca ben kendisine sordum ve:

–Ya Rasulallah! İndirilen bu teşdît nedir? dedim. Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

–“Nefsim elinde olan Zata yemin ederim ki, bir kimse Allah'ın Yolunda öldürülmüş sonra diriltilmiş olsa idi; sonra tekrar öldürülmüş ve diriltilmiş olsa idi; sonra üzerinde bir borç olduğu halde yine öldürülmüş olsa idi; borcu onun adına ödeninceye kadar cennete girmezdi!” (Nesei 4698)

(135) Borçlu Ölen Kimseye Cenaze Namazını Kılmamak! (235) Seleme bin el Ekvâ (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Bizler, Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in yanında oturuyorduk. Bir cenaze getirildi. Cenaze sahipleri:

-Ya Rasulallah! Bunun üzerine cenaze namazını kıldırsan dediler. Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

-“Bunun üzerinde bir borç var mı?”

Cenaze sahipleri:

-Hayır, dediler. Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

-“Geride bir şey bıraktı mı?”

Onlar:

-Hayır, dediler. Müteakiben Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ona cenaze namazını kıldırdı. Sonra başka bir cenaze getirildi. Cenaze sahipleri:

-Ya Rasulallah! Bunun üzerine cenaze namazını kıldırsan dediler. Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

-“Bunun üzerinde bir borç var mı?”

Onlar:

-Evet, dediler. Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

-“Geride bir şey bıraktı mı?”

Onlar:

-Evet, üç dinar para bıraktı dediler. Müteakiben Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ona cenaze namazını kıldırdı. Sonra üçüncü bir cenaze getirildi ve cenaze sahipleri:

-Ya Rasulallah! Bunun üzerine cenaze namazını kıldırsan dediler. Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

-“Geride bir şey bıraktı mı?”

Onlar:

-Hayır, dediler. Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

-“Bunun üzerinde bir borç var mı?”

Onlar:

-Evet, üç dinar dediler. Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

-“Arkadaşınızın namazını siz kılınız!”

Ebu Katâde (Radiyahallahu Anh):

-Ya Rasulallah! Onun üzerine namaz kılınız, borcu benim üzerimedir, dedi. Bunun üzerine Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) onun cenaze namazını kıldırdı.

(Buhari 2115, İbni Hibban 3264, Tabarani Mucemu'l-Kebir 6290, Beyhaki 6/72, 75, Ahmed bin Hanbel Müsned 4/47)

(136) Zengin Kişinin Borcunu Ödemeyi Uzatması Zulümdür! (236) Ebu Hureyre(Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Rasulallah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Zengin kişinin, borcunu ödemeyi uzatması zulümdür!..” (Buhari 2113, Müslim 1564/33, Ebu Davud 3345, Nesei 4705, Tirmizi 1308, Darimi 2/261, İbni Mace 2405, İbnu'l-Carud 560, İbni Hibban 5053, Begavi 2152, Ahmed bin Hanbel Müsned 2/254)

(137) Alacaklının Söz Söyleme Hakkı Vardır (237) Ebu Hureyre (Radiyahallahu Anh) şöyle dedi:

Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e bir adam geldi, alacağını istiyordu ve katı davrandı. Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in sahabeleri onu cezalandırmayı kast ettiler. Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Onu bırakın! Çünkü hak sahibinin konuşma hakkı vardır.” (Buhari 2218, Tirmizi 1317, Beyhaki 10939, 11095, 11283, Ahmed bin Hanbel Müsned 9399)

(138) Zorunlu Hallerde Borçlanmanın Caizliği (238) Cabir bin Abdullah(Radiyallahu Anhuma) şöyle dedi: Ben, Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ile beraber gazve yaptım. Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

–“Deven hakkında ne düşünüyorsun, onu bana satar mısın?”

Ben de:

–Evet, satarım dedim ve deveyi kendisine sattım. Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) Medine'ye gelince, kuşluk vakti deveyi kendisine getirdim. Bana devenin ücretini verdi.

(Buhari 2206)

(139) Ödemek İsteyerek Borç Alana Allah Yardım Eder! (239) Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh) şöyle dedi: Nebi (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Herkim insanların mallarını ödemek isteyerek borç alırsa, Allah o kimseye borcunu ödettirir. Herkim de insanların mallarını telef etmek isteyerek borç alırsa, Allah da onu telef eder!” (Buhari 2207, İbni Mace 2411, Ahmed bin Hanbel Müsned 2/361, 417, Albânî Gayetü'l-Meram 352)

(240) Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh) şöyle dedi:

Rasulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem), israil oğullarından bir adamı zikretti ve şöyle buyurdu:

“O adam, israil oğullarının bazısından borç olarak bin dinar vermesini istedi. Borç vermek isteyen kişi:

–Şahidleri getir, onları şahid yapacağım, dedi. Borç isteyen kişi:

–Allah şahid olarak yeterlidir, dedi. Borç vermek isteyen kişi:

–O halde bana kefil getir, dedi. Borç isteyen kişi:

–Allah kefil olarak yeterlidir, dedi. Borç vermek isteyen kişi:

–Doğru söyledin, dedi ve ona isimlendirilen bir vakte kadar bin dinarı verdi. Parayı alan kişi, peşinden denize ticaret için açıldı. İhtiyaçlarını giderdi sonra takdir edilen vakitte borcunu ödemek için kendisine ödünç veren kimseye gelmek üzere bir gemi aradı, fakat bir gemi bulamadı! Bunun üzerine bir odun parçası alıp onun içini oydu. İçine bin dinarı ve bir de borç aldığı kimseye yazdığı mektubu koydu. Sonra oyuk yeri iyice kapattı ve tesviye etti. Sonra odunu deniz kenarına getirdi ve şöyle dua etti:

–Ey Allah'ım! Kuşkusuz ki, Sen biliyorsun ki, ben falandan bin dinar borç istedim. O da benden kefil istedi. Bende ona:

–Kefil olarak Allah yeterlidir, dedim. O da senin kefilliğine razı oldu. O benden şahid istedi. Ben de ona:

–Şahid olarak Allah yeterlidir, dedim. O da Senin şahidliğine razı oldu ve bana borç verdi. Ona borcu göndereyim diye gemi bulmaya çalıştım, fakat bulamadım! Artık ben, bin dinarı Sana emanet ediyorum, dedi ve o odunu denize attı. Odun denizin içine girdikten sonra, oradan kendisini beldesine götürecek bir gemi bulmak için geri döndü. Borç veren de onun dönmesini umarak deniz kenarına çıktı ve belki bir gemi parasını getirmiş olabilir diye gözetliyordu. Bu sırada birden sahilde içinde para olan odunu gördü. Onu ailesine yakacak bir odun olarak aldı. Evde onu parçalayınca içindeki paraları ve mektubu buldu.

Sonra borç alan kimse, kendisine borç veren kimseye geldi ve ona bin dinarı getirdi ve:

–Allah’a yemin ederim ki, parayı sana getirmem için bir gemi aramaya devam ettim. Fakat sana geldiğim bu vakitten önce bir gemi bulamadım, dedi ve borcunu verdi. Alacaklı kimse de o adama:

–Sen bana bir şey gönderdin mi? dedi. Borçlu olan kişi:

–İçinde sana geldiğim şu günden önce bir gemi bulamadığımı sana haber veriyorum. Alacaklı kimse de o adama:

–Kuşkusuz ki, Allah senin odun içinde gönderdiğin borcunu senin adına bana ödedi. Dolayısıyla getirdiğin bu bin dinarı raşid olarak götür, dedi.” (Buhari 2118, 2119)

NOT: KONUNUN DEVAMI VAR

Hâtîme:Hamd âlemlerin rabbi olan Allâh’a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem’in, âlinin ve ashabının üzerine olsun.Yardım ve başarı, izzet ve şeref Allâh’tandır.O, her şeyin en iyisini bilendir.Muvahhid Kullara Selâm Olsun.Polat Akyol.

KAYNAK:

KUR’AN VE SAHİH SÜNNET